

כח:

עין משפט
נר מצוה

בז א ב מיי פ"ב מהלכות שבת
הלכה י' ופכ"א
הלכה לא סמך עשין סה
טו"ש"ע א"ח סימן שכה
ספק מג ונכר אלמם שבת
פייד דף מג.
וסם כל הענין:

בז ג מיי סס פ"ב ה' ד
טו"ש"ע סס סע"ט:

מוסף רש"י

רירא. שְׁעוֹשֶׁה כִּיר צִי"א וְהוּא שְׁקוּרין קִרְדִּי"א צִלְעִי שְׁהוּא עוֹשֶׂה כִּיר שְׁמַלְלֵד מַמְדִּי (בִּיצָה כב.), דִּיצָא. פִּי שְׁטַקֵּב כְּמוֹ מַמְט כְּמוֹ (חולין לג.) דָּן בִּיב מַמְדִּי (בִּיצָה שס.), דִּמָא. שְׁקַקִּיר (שס.), דִּימַעַמַת. מַדְמַמַת מַמְדִּי (שס.), קִידְדִירָא. לָשׁוֹן קִדְמָה בְּחַפִּי, שׁוֹרֶפֶת, וְהִיא שְׁקוּרין אֶתְקַלְפִּישִׁי"ן (שס.), וְתַחֲלַת אֶכְלָא. מַתְלָה הַחֹלִי שֶׁל אֶלּוֹ (שס.), סוּף אוֹכְלָא וּפְעוּרֵיהּ עֵינָא. שְׁקוּבָה לְהַתְּרַפּוּת הוּא וְהִיא סוּמָל אֶלָּא לְהַגִּיד מַחֲלוּר (שס.), שׁוּרִי עֲשׂוּדָה הַבָּא

וְתַרְדִּין. צִלְיִן (נִבְרוֹת ה:). וּמִי סִיסִין. מַבְשִׁיל שֶׁל פּוֹלִיחִיל (שס וסד:). וְהִירָא. וְלִירָ"ש שְׁהִלֵּד טַלֵּד כּוֹ (שס וד:). שְׁהַלְלֵל בְּתוֹכָהּ (שס וד:). וְיִוְרִיתָה הַכְּבֵד. אִיבִירָ"ש שֶׁל בִּהְמָה (שס.), וְשַׁחֲלִים. מִין (שס.) גִּישִׁיל (סד:). וְתַגְלִיתָה. אֶסֶם מַתְלָה (נִבְרוֹת ה:). שְׁפוּד שְׁפּוּחֹת וּגְמוּת. וְהוּא שְׁלֵב הַלֵּבֶת כִּי מַלְכוּי הִיא וְלֹא כִי מַלְכָּה, מִפְּנֵי שִׁמְמוּתִיהֶן דּוֹמִין זֶה לָהּ וְיש שִׁמְמִילִינן שְׁמוּעָה שֶׁל זֶה שֶׁל זֶה, נִתְּנוּ בָּהֶם סוּמָן לְסַדֵּר הַשְׁמֹעוֹת (בִּיצָה כה:). שְׁפוּד. בִּי אֵין לִדְיִן (פִּלְפֵּה כה:) שְׁפוּד שְׁלָלוּ כּוֹ בְּשֵׁי אֶסְרֵי לְטַלְטֵל, אִ"ר מַלְכוּי אִ"ר אֶלֶף וּשְׁמוֹטוֹ וּמַנְחִין בְּקִין וְחֵט, וְהִיטוּ שִׁמְמַתָּה. דְּעִילֵיהּ מִתְלָה דְּלִמְדוּרָא אֲמַרָה (נִבְרוֹת כא:). שִׁפְחוּת. מַשְׁנֵה הִיא בִּי אֶפֶ"ס (מַתְנוֹת טו:). רִ"א אֲמַר אֶפִּילוֹ הַתְּנִיחָה לוֹ מֵאֵה וְכו', וְהִיטוּ מַלְכוּי אִ"ר אֶלֶף כִּי אֶהְיֶה הַלֵּכָה כִּירָ"ש, וְהִיטוּ מַשְׁנֵה דְּלִמְדוּתָי קָפִי וְלֹא קֶאֱמַר מִתְלָה בְּחַפִּי נִפְשָׁה (שס.), גְּמוּתָה. מַנְהֵה בְּכָל סוּמָן (נב:) ר' חֲלָלוּ אֲמַר כִּי הוּאֵה שְׁמִי עֲשִׂוֹת שְׁלֹמֹה, לָרִיךְ שׁוּיָה עֲנִיקָן וּנְוֹמֹה, כִּי מַלְכוּי אֲמַר כִּי אֶלֶף כִּי אֶהְיֶה גְמוּתָה אֶע"פ שֶׁאֵין כּוֹ שְׁעוּרֵי (שס.), בִּלְדוּרִית. צִי"א אֵין מַעֲמִידִין כִּי וְהִיטוּ מַתְנִיתָה (שס.), אֶפֶר

רבינו חננאל

ההיא נקראת סקוטילי. פי פורנקא שליח להודיע להוחר וכבר פרשנוהו בכמה מקומות. פי חש בפיקעא מלשון בקיעה והיא פיקא כל' מקום שנבקע בתחתוניות של אדם. לכוהר פי רוח שאוחות האשה אחרי לידתה נקרא כוורא. אכרתא ברוש. קשייתא דאטנו פי גרענינם של סנה. צפירתא דלא אפתח צפורת שלא נפתחה רחמה כלומר

כח:

שׁוּרִינִי דַּעִינָא בְּלִיבָא תְּלוּ. פִּ"ה מֵאוֹר הָעֵין ^(ח) תְּלוּ בְּתַרְפְּשִׁי דְּלִיבָא וְלִי נִרְאֶה בְּאֻזְנַתָּה דְּלִבָּא תְּלוּ כְּלוּמַר רִאִיית הָעֵין תְּלוּ בַּהֲבַנַת הַלֵּב שׁוּרִינִי צִשִׁי"ן כְּמוֹ (בַּמִּדְבָּר כד) אֲשׁוּרֵנוּ וְלֹא קִרְבוּ אִ"נ שׁוּרִינִי בְּסַמִּי"ן מִלְשׁוֹן סִייר נִכְסִיה (חולין קה.) בְּאֻזְנַתָּה ^(ט) צִבִּי"ת לָשׁוֹן הַבָּנָה כְּדִלְמַרְיִנן בְּמַרְכָּבָה (מַגִּילָה כד:) בְּאֻזְנַתָּה דְּלִיבָא הוּי חֲזִי:

חַמִּימִי לַעֲקֵרְבָא וּקְרִירִי לַיִּיבּוּרָא

וּחִיּוּפָא סְבִנְתָּא. מַכָּאן

פִּי ^ט רִ"י הֵא דְּלִמְרִינן צִפִּ"ק דַּחְגִּיגָה (דף ה.) וּמֵאֲלוּהוּ רַעוּת רְבוּת וְרֹוּת כְּגוֹן זִיבּוּרָא וְעַקְרָצָא שְׁשִׁינָה זְרוּת וּז לֹו שִׁאִ"ל לַעֲשׂוֹת לוֹ לֹא חַמִּימִי וְלֹא קְרִירִי וְלֹא ^ס כִּפִּיה שְׁפִירָשׁ שְׁעוּשׂוֹת לוֹ הַרְבֵּה זְרוּת וּלְפִירוּשׁוֹ קֶשֶׁה מֵהָ הִיה לוֹ לְהַזְכִּיר אֵלּוֹ יוֹמַר מֵהַחֲמוּת:

שִׁי

עִילוּיָה וְאִי לֹא ^א לִיִּיתִי מִשְׁקָדִי חֲלוּוִי וְאִי לֹא מִיִּיתִי מוֹשַׁח קִירָא וְלִינְקוּט בִּשְׁחָקִי דְּכִיתָנָא בְּקִיטָא וְדַעֲמַר גּוֹפְנָא בְּסִיתוּוָא רְבִי אַבְהוּ חֲשׁ בְּאוּדְנִיה אֲוִירִי לִיָּה ר' יוֹחָנָן וְאֲמַרִי ^ס לִיָּה בִי מוֹדְרָשָׁא מֵאִי אֲוִירִי לִיָּה כִי הָא דֹאמַר אֲבִי ^אאֻמְרָה לִי אִם לֹא אִיבְרִי כּוֹלִייתָא אֵלֶּא לֹאוּדְנָא וְאֲמַר רַבָּא אֲמַר לִי מַנְיוּמִי אִסִּיא כּוֹלְהוּ שְׁקִינּוּ קֶשׁוּ לֹאוּדְנָא לְכַר מִמֵּיא דְּכוֹלִייתָא לִיִּיתִי כּוֹלִייתָא דְּבִרְחָא קִרְחָא וְלִיקְרַעִיָּה שְׁתִּי וְעֵרֵב וְלִינָה אֲמַלְלָא דְּנוּרָא וְהִנְהוּ מֵיא דְּנַפְקִי מִינִיה לִישְׁדִּינְהוּ בְּאוּדְנִיה לֹא קְרִירִי וְלֹא חַמִּימִי אֵלֶּא פְּשׁוּרִי וְאִי לֹא לִיִּיתִי ^א תִּרְבָּא דְּחִיפּוּשְׁתָּא גְּמַלְנִיתָא וְלִפְשַׁר וְלִישְׁדִּי בִיָּה וְאִי לֹא לְמַלִּיָּה לֹאוּדְנִיה מִישְׁחָא וְלִיעֲבַד שֶׁב פְּתִילָתָא דֹאסְפַּסְתָּא וְלִיתִי שׁוּפְתָא דְּתוּמָא וְלִיתוּב בִּרְקָא בְּחַד רִישָׁא וְלִיתִלִי בְּהוּ נוּרָא וְאִידֵךְ רִישָׁא מוּתָבָא בְּאוּדְנָא וְלִיתוּב אוּדְנִיה לְהֵרָא נוּרָא וְיוּדְהֵר מוּזִיקָא וְנִישְׁקוּל חֲדָא וְנִנְח חֲדָא לִישְׁנָא אַחֲרִינָא וְאִי לֹא לִיִּיתִי שֶׁב פְּתִילָתָא בִּיקְרָא וְשִׁיף לִיָּה מִישְׁחָא דֹאסְפַּסְתָּא וְנִיִּיתִי חַד רִישָׁא בְּנוּרָא וְחַד רִישָׁא בְּאוּדְנִיה וְנִשְׁקוּל חֲדָא וְנִנְח חֲדָא וְיוּדְהֵר מוּזִיקָא וְאִי לֹא ^א לִיִּיתִי אוּדְרָא דְּנֵדָא דְּלֹא מִשְׁקִין וְנִנְח בַּה וְלַתְלִיָּה לֹאוּדְנִיה לְהֵדִי נוּרָא ^אוּמִיּוּדְהֵר מוּזִיקָא וְאִי לֹא לִיִּיתִי גּוּבְתָא דְּקִנְיָא עֲתִיקָא בִּר מֵאָה שְׁנִין ^אוּלְמִלְחִיָּה מִילְחָא גִלְגְּלִיתָא וְלִקְלִי וְלִירְבַק וְסִימְנֵךְ רְטִיבָא לִיבִשְׁתָּא וִיבִשְׁתָּא לְרְטִיבָא אֲמַר רַבְה בִּר זוּטְרָא אֲמַר רְבִי חֲנִינָא ^אמַעְלִין אוּגוּיִם בִּשְׁבַת תְּנִי רַב שְׁמוּאֵל בִּר יְהוּדָה בִּיד ^אאֲבַל לֹא בַסָּם אִיכָא דֹאמְרִי בַסָּם אֲבַל לֹא בִיד מִ"ט מוּרִיף זִרִיף אֲמַר רַב זוּטְרָא בִּר טוּבִיָּה אֲמַר רַב עֵין שְׁמֹרְדָה מוֹתֵר לְכוּחַלָּה בִּשְׁבַת סְבוּר מִינִיה הֵנִי מִילִי הוּא דִּשְׁחָקִי סְמִנִין מֵאֲתַמוּל אֲבַל מוֹשַׁח בִּשְׁבַת וְאֲתוּוִי דִּרְךְ רִשׁוֹת הַרְבִּים לֹא א"ל הֵהוּא מַרְבְּנִן וּרְבִי יַעֲקֹב שְׁמִיָּה לִידִירִי מִיּוֹפְרָשָׁא מִינִי דְּרַב יְהוּדָה אֶפִּילוֹ מִישְׁחַק בִּשְׁבַת וְאֲתוּוִי דִּרְךְ רִשׁוֹת הַרְבִּים מוֹתֵר רַב יְהוּדָה שְׂרָא לְמִיכַחַל עֵינָא בִּשְׁבַת אֲמַר לְהוּ רַב שְׁמוּאֵל בִּר יְהוּדָה מֵאֵן צִיִּית לִיהוּדָה מַחִיל שְׁבִי לְסוּף חֲשׁ בַּעֲיִינָה שִׁלָּח לִיָּה שְׂרִי אוֹ אִסִּיר שִׁלָּח לִיָּה ^אלִבִּ"ע שְׂרִי לִידִירְךְ אִסִּיר וְכִי מוּדִירִי הוּא דְּמַר שְׁמוּאֵל הִיא ^א הֵהִיא אֲמַתָּא דְּהוּאִי בִי מַר שְׁמוּאֵל דְּקִדְחָא לָּהּ עֵינָא בִּשְׁבַתָּא צוּחָא וְלִיכָא דֹאשְׁנָה בַּה פַּקַּעַא עֵינָא לְמַחַר נַפֵּךְ מַר שְׁמוּאֵל וּדְרַשׁ עֵין שְׁמֹרְדָה ^אמוֹתֵר לְכוּחַלָּה בִּשְׁבַת מֵאִי טַעֲמָא דְּשׁוּרִינִי דַּעִינָא בְּאוּבְנַתָּא דְּלִיבָא תְּלוּ כְּגוֹן מֵאִי ^אאֲמַר רַב יְהוּדָה כְּגוֹן רִירָא דִּירָצָא דִּמָּא דִּימַעַתָּא וּקִידְחָא וְתַחֲלַת אוֹכְלָא לֹאפּוּקִי סוּף אוֹכְלָא וּפְצוּחִי עֵינָא דְּלֹא אֲמַר רַב יְהוּדָה זִיבּוּרָא וְדַחְרִוּיָּה סִילוּא וּסְמַטָּא וְדַכָּאִיב לִיָּה עֵינָא וְאֲתִי עִילוּיָה אִישְׁתָּא כּוֹלְהוּ בִי בְנִי סְכַנְתָּא חֲמָה לְחַמָּה ^א וּסִילְקָא ^אלִיצִינָא וְחִילוּפָא סְכַנְתָּא חַמִּימִי לַעֲקֵרְבָא וּקְרִירִי לַיִּיבּוּרָא וְחִילוּפָא סְכַנְתָּא חַמִּימִי לְסִילוּא וּקְרִירִי לְחַסְפְּנִיתָא

מוֹזִיאָה לַחַה וּרְפוּאוֹת שֶׁל יֵצֵשׁ כְּגוֹן גּוּבַתָּה דְּקִנְיָא וּמִילְחָה גִלְגְּלִיתָה לֹאדְנָה רְטִיבָה הַמוֹזִיאָה לַחַה: **מַעְלִין אוּגוּיִם**. גִּידִי אוּגוּיִם פַּעֲמִים שׁוּרְדִין לַמַּטֵּה וּמַתְּפַרְקִין הַלְחִיסִים וְלָרִיךְ לְהַעֲלוֹתן וְיש סְכָנָה בְּדַבָּר: **אֶזַל לֹא בַסָּם**. הוֹאִיל וּפִשְׁפֵּר בִּיד: **מִיּוּרָף זִרִיף**. ^אעוֹשֶׂה חֲצוּרָה שִׁי כִּילוּל שְׁבַת יוֹמַר אֶזַל קֶשֶׁרֶת סָס אֵין שֶׁ כִּילוּל דְּלוּרִייתָה: **שְׁמֵרְדָּה**. שְׁרׁוּתָה לֵאֲמַת כֹּאֵס הַמּוֹרֵד וְיוֹאֵל: **אֶזַל מִישְׁחַק וְאִישְׁתוּי דִּרְךְ רִשׁוֹת הַרְבִּים** יוֹמַר. דִּלָּו סְכַנַת נִפְשׁוֹת אֶלֶף סְכַנַת עוּרוּן: **אֶפִּילוֹ מִישְׁחַק וְאִישְׁתוּי כו'.** כְּדִלְמַרְיִנן לִקְמַן שׁוּרִינִי דַּעִינָה צִלִּיבָא תְּלוּ מֵאוֹר הָעֵין וְאֲחִיזוּן בְּתַרְפְּשִׁי הַלֵּב: **ה"ג מֵאֵן דְּזִיִּים לִיָּה לִיְהוּדָה מַחִיל שְׁצִי**. הַשּׁוּמַע דְּבִרְזִי וּמַקְצֵלִם יַחֲלַל שְׁבַת: **לִידִיד אִסִּיר**. שִׁאתָה אֶסְרַת וְעֵרַעַרְתָּ עַל דְּבָרִי: **וְכִי מוּדִירִי הוּא**. מַדַּעֲמִי הִיִּיתִי אֲוֹמַר דְּבַר זֶה שְׁמַחִית עַל יְדִי: **דְּמַר שְׁמוּאֵל הִיא**. מַמְנו קִיבְלַתִּיה: **דְּקִדְחָא**. אֶשְׁלִפִּי"ר לָשׁוֹן כְּקִדּוֹחַ אֶשׁ (יִשְׁעִיה סד) חַמִּימוֹת: **ה"ג מוֹתֵר לְכוּחַלָּה בְּשַׁבַּת מִ"ט שׁוּרִינִי דַּעִינָה בְּאֻזְנַתָּה דְּלִיבָא סְלו: כְּגוֹן מֵאִי**. עַל אִיזָה חוּלִי הָעֵין מַחֲלָלִין שְׁבַת: **רִירָא**. טוֹטַפַת עֵינֵי רִירָא צִלְעִי"ן קִיִּירִ"רָא: **דִּיאָ**. אִישְׁפוּגִיט"ט לָשׁוֹן נַעֲיָהּ וְתַחֲסִיבָּה: **קִדְחָא**. חַמִּימוֹת: **סַחֲסָה אוֹכְלָא**. בְּתַחֲלַת הַחוּלִי: **סוּף אוֹכְלָא**. שְׂכַבַר נַתְּרַפָּא וְעִדְדִין קוּדְמַת מַעַט: **וּפְצוּחִי עֵינָא**. שְׂבָא לְכוּחַלָּה כְּדִי לְהֵאִיר מַרְאִית עֵינֵי: **זִיבּוּרָא וְדַחְרִוִי** **סִילוּא וְסִימַמַע וְכֹאֵץ עֵינָא וְדַחֲסִי עֵלָה אִישְׁתָּא כּוֹלְהוּ צִי זִנִי סְכַנְתָּא**. מִי שִׁישׁ עֵלִיו אַחַת מֵאֲלָה שֶׁנִּשְׁכַּחוּ זְרַעָה אוֹ שֶׁנִּתְּכַז קוֹן צִבְּכֵרִי דַּחְרִוּיָּה לָשׁוֹן מַחְרוּתֹת שֶׁל דְּגִיס (צ"מ כֹּא). סִילוּא קוֹן אוֹ שִׁישׁ עֵלִיו סִימַמַע קוֹלָ"ג וְכַנֵּס בְּמַרְחֵךְ בִּאֲחַת מִכָּל אֶלֶה סְכַנְתָּא **הִיא: חֲמָה לַחֲמָה**. אִי כְּגוֹן יִפֵּה לְחוּלִי חֲמָה: **וּסִילוּקָא**. מַרְדִּין: **לִוְיָקָא**. לְשַׁחַפַת כּוֹנַת: **וְחִילוּפָא סְכַנְתָּא**. לְפִי שֶׁהֲלָטִין מוֹסִיף עֵלִיו קוֹר וְהַתְּרִדִין מַחֲמַמִּין: **חַמִּימִי לְסִילוּא**. לָרִיךְ לִשְׂרוֹת הַמַּכֵּה בְּחַמִּין וְהֵא דְּלִמְרִינן לַעִיל סִילוּא צִי זִנִי סְכַנְתָּא הִיכָא דִּרְחִין כָּל גּוֹפִי צִי זִנִי שְׁמַחֲמַם כָּל גּוֹפוֹ:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

צִפִּיקַעָא. פִּי ^ח טַבַּעַת שֶׁל בֵּית רַעִי וְצִלְעִי"ן פִּיגִ"רָא: **אוּרִי לִיָּה**. רְפוּאָה: **שֶׁב צִינִי אֶהְלָא מוֹלָאנָא**. לָשׁוֹן שְׂבַע גִּרְעִינִין אֲדוּמִים כְּמוֹלַעַת הַנִּמְאָלָאִים בִּאֶהֱל שְׁמַכְסָּין כּוֹ כְּתַמְנָן הַחַסֵּ (שַׁבַּת דף ג.) הַבּוּרִית וְהַאֶהֱל. מוֹלָאנָא לָשׁוֹן תּוֹלַעַת שִׁי: **בַּחֲלָלָה דְּצִי לוֹאֲרָא**. חַתִּיכוֹת בְּגַד שְׁטוּטִילִין מַצִּית הַזּוֹאֵר שֶׁל חֲלוּק כְּשַׁעוּשִׁין לָהּ פֹּה: **נִירָא בִּרְקָא**. לִיצִ"ל שֶׁל שִׁיעַר בַּהֶמָּה: **וּטוּמִישׁ**. וּטוּבִל: **אֲדַהֲכִי וְהִנֵּי**. צַעוֹד שֶׁהוּא מַחֲזֵר אַחֵר סַמְנִים הַלָּלוּ: **קִשְׁיִישָׁא דֹאסְנָא**. גִּרְעִין שֶׁל פְּרִי הַסֵּנֶה צְטִינִיטִּי הַגְּדִילִים בְּסָנֶה וּמַלְאִין גִּרְעִינִין: **פִּיקַעָא לְהֵדִי פִּיקַעָא**. סָדָק שֶׁל גִּרְעִינִין נִגַּד סָדָק שֶׁצִּבְּכֵרִו: **פִּיקַעָא עֵילָאֵה**. הַנִּרְאֶה מַבְחוּן לַמַּעֲלָה וְיִכּוֹל לְדַבֵּק שֶׁס אוֹתוֹ אֶפֶס: **פִּיקַעָא סַחֲסָא**. בְּפִי הַנִּקְבַּ מַלְמַטָּה: **סַרְבָּא דְּפִרְסַרְפָּא** **דְּלֹא אֶפְסַח**. חֲלַצ שְׁעִירָה שֶׁלָּא יִלְדֶּה: **וּלְפִשֵׁי**. יִמְחֹרֶה צָלוּר וּיִמְשַׁחֲהוּ כּוֹ

כְּדַמְתַּרְגְּמִינִין נַמְסִ" **פִּשָּׁר: טוֹרַפָּא דְּקִרָא דְּמִיִּבְצִי צִטוּלָא**. עַלִי דִּילְעִין שְׁנַמִּיבְצִו **צָלָל: מַשְׁקִדִי חֲלוּוִי**. לִימִי"ץ צִלְעִי"ן מִין חֲלוּן: **מַשָּׁח קִירָא**. שְׁמֵן זֵית וְשַׁעֲוֵי טְרוּפִין יִתֵּד: **וְלִינְקוּט בִּשְׁחָקִי דִּיכִסְנָה צִקִּיעִטָא**. יִתְכַסֶּה בִּשְׁחָקִים שֶׁל פֶּשֶׁתִּן בְּקִץ שֶׁלָּא יִתְחַמֵּס יוֹתֵר מִדִּלִּי: **וְדַעֲמַר גּוּפָנָא**. בְּגָדִים שֶׁל זָמַר גַּפֵּן שֶׁהֵן חַמְסִים: **שְׁקִינִי**. מַשְׁקִין: **בִּרְחָא**. שֶׁס זָאָן: **בִּרְחָא קִרְחָא**. עַו שְׁאִינָה מַסְרִבֵּל צִמְרָה כְּרַחֵל: **אֲמַלְלָא**. גַּחֲלִים לִחוּשׁוֹת: **חִיפּוּשְׁסָא**. אֶשְׁקִיבִיט"ט וּצִלְשׁוֹן כְּנַנֵּן קְרוּקוּ"ס: **גַּמְלִינִישָׁא**. גִּסָּה וְהוּא הַנְּטוּי"ן: **פִּפִּילָה דֹאסְפַּסְפַּסָּא**. עֵלָה אֲרוֹךְ שֶׁל שַׁחַת יִרַק שֶׁל חֲטִין: **שׁוּפְסָא ^(א) דְּשׁוּמָא**. בֵּית יֵד שֶׁל שׁוֹס וְהֵן עֵלִין לְבָצִים שֶׁיֵּן נֶאֱחָזִין בָּהֶן. שׁוּפְסָא לָשׁוֹן אַחֲמָה כְּדִלְמַרְיִנן בְּגִיטִין (דף גב.) שׁוּפְסָה דְּקוּפִינָה דְּמַרְסָּה רִפִּיא: **בִּרְקָא**. כְּמוֹ נִירָא בִּרְקָא [נִשְׁעִן] שְׁעַר שֶׁל לִיצִי"רָא: **וּמִינִי בְּהוּ נוּרָא**. יִצְעִיר בָּהֶן הַאֲוִר: **וּטוּסַר מוּזִיקָא**. לֹא יֵתֵן אֲזִינוּ לְרוּחַ: **וְנִשְׁקוּל חֲדָא וְנִינְח חֲדָא**. כְּשִׁטְיוֹל זֹו מֵן הָאָזִן יֵתֵן אֶת זֹו עַד שֶׁכֵּלֹו כּוֹלֵן: **אוּדִירָא דְּנֵדָא**. מוֹרִיחַ הַצְּבוּטִים צִבְצָע שְׁקוּרִין פִּיילִי"ד: **דִּלָּא מַשְׁקָף**. אִינוּ חֲצוּט בְּשַׁמִּי"ס לְנַפְלֹו. מַשְׁקָף לָשׁוֹן עֵלָה נִדָף (וִיקָרָא כו) טַרְפָּא דְּשַׁקִּיף נַחֲבַט: **גּוּבַתָּה דְּקִנְיָה כִּר מֵאָה שְׁנִין**. שְׁפּוּפַרַת שֶׁל קֵנֶה יֵשֵׁן שֶׁנִּתְלַשׁ הִרִי מֵאָה שָׁנָה: **מַתְלָא גִלְגְּלִינִישָׁא**. מַלְח שֶׁל א

מסורת הש"ס

- ↑ [מוסף פ"ה ה"ן], (ג' ז"ל דהמניא), א שבת קמג, ד) ז"ל מסותא למיקר], ה) [פסחים ח:], ו) [פי' לענה ערוך], ז) ז"ל חטי דלות דכו לירי', ח) [פיו רש"ע], ט) [מסדרין גת, ע"ש וצנשיי וז"ט],

רבינו חננאל

אנחנו ציי בי עובדי כוכבים לא צריכי חותם בתוך חותם וכו'; ת"ח (ב) יין אלונתות כברייתא מותרת כלומר מי שאין בה יין רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו יין מוזג אין בו משום גילוי ויין מבושל אינו צריך חותם וכו'; אמר רב פפא לא אמרין יין מוזג אין בו משום גילוי אלא בדמויג טובא אבל מוזג ולא מוזג (א) לא מסר נפשיה, איני והא ר' ינאי בעכבאי, מיקום הוה שתי חמרא ופש ליה חמרא בכובא וצריה פראנקא וחזייה לחזייה דשתא מיא בפומיה ורמא בכובא עד דמליא כובא וסליק חמרא עילוי פראנקא וישי, מן שתה מן היין ונשאר מן היין בכובא, כובא כלי הוי כגון אשישה וכירצא בה והביא פראנקא שהוא סמרטוט וצריך בראש הכובא והיה הנחש שואב מים ומביאו בתוך פיו ומרקיז בתוך הכובא עד שנתמלאת הכובא וצף היין מעל הסמרטוט ושהה, ושינינ דמויג איהו כלומר מה שמרגה הנחש בעצמו הוא שששתה אבל מה שמוזגין בני אדם אינו שותה ממנו, פי' פרונקא שליח ופי' פרונקא סמרטוט, ודחי רב אשי ואמר פירוקי לסכתא; אמר רבא הלכתא יין מוזג יש בו משום יין נסך ויש בו משום גילוי יין מבושל אין בו משום יין נסך פי' אם נגע בו עובד כוכבים אין אומרים כי ניסכו; שמואל ואבלט הוו יחבי אייתו לקמיהו חמרא מבשלא משך אבלט לידיה אמר ליה שמואל לאבלט הרי אמרו יין מבושל אין בו משום יין נסך ש"מ דאבלט עובד כוכבים הוה; קיסתא דמיא יש בו משום גילוי לא שנא ביום ולא שנא כלילה ולא אמרינן אימת ישן עליהם, (א)איכא דאמרי רב לא הוה שתי לא שנא ארמאה ולא מבי ארמלתא שמואל מבי ארמאה לא הוה שתי אמר לא זהירי בגילוי מבי ארמלתא שתי אמר סירכא דגברא נקיטא שמואל לא שתי מיא מבי ארמלתא אמר לית לה אימתא דגברא ולא מיכסיא מיא אבל מבי ארמאה שתי נהי דאגילויא לא קפדי אמנקרותא מיהא קפדי א"ד רב לא שתי מיא מבי ארמאה אבל מבי ארמלתא שתי שמואל לא שתי מיא מבי ארמאה ולא מבי ארמלתא; אריב"ל שלש יינות הן ואין בהן משום גילוי ואלו הן 'חד מר מתוק חד טילא חריפא דמצרי זיקי מר ירנקא מתוק חוליא רב חמא מתני לעילויא חד חמר ופלפלין מר "אפסינתין מתוק מי בארג אר"ש בן לקיש קרינא אין בו משום גילוי מאי קרינא א"ר אבהו חמרא חליא דאתי מעסיא אמר רבא ובמקומו יש בו משום גילוי מ"ט חמר מדינה הוא אמר רבא ^בהאי חמרא דאקריים עד תלתא יומי יש בו משום גילוי 'למשום יין נסך מכאן

איחלופי. לשמות: **אלונתים**. פשו"ן: **אסור**. שהרי תחלתו יין: **אלונתים כברייתא**. שלא היה יין מתחלה ציד עובד כוכבים אלא לקחה עשויה מיד ישראל: **מוסרת**. בהגדה דמו לא מנסך ליה: **עושין אנומלין**. בשבת שהוא לשמות: ואין עושין **אלונתים**. שהוא לרפואה להטנין כשיוצאין מבית המרחץ כדמפרש: **ומים ללולין**. שנשאצו ועמדו בכלי יוס או יומים להיות ללולין ושופין העליונים בנחת במסנת: **מוזג**. שני חלקי מים ואחד יין: **אין צו משום גילוי**. שאין נחש שותה הימנו: **אבלט**. עובד כוכבים היה: **משכיה**. אבלט: **לידיה**. שלא יגע צו ויאסרנו: **הרי אמרו וכו'**. ושמעינן מהכא דלף בשתיה מותר: **מוזג ולא מוזג**. שאין צו מים הרבה שותה הנחש: **דלרי ואפי**. מבקע במים וצא כמו (פסחים דף טז.) ^(א) (לריא דחטי) ציקוע כמו דמנרי זיקי (ב) לקמן: **סמי עיניה דדין**. הראה לו לנחש דבר שיקוך ציין זה וישוצ: **קלי מיא**. מעט מים: **מסר נפשו**. למות וצא ושותה לעין כל: **לא מסר נפשיה**. ומיהו כי לא חזו ליה שמי: **צי עכבורי**. מקוס: **כנוצא**. צלע"ן קוצ"א: **צפרונקא**. כסיו של צגד קשרו על פיהו: **פירוקא לסכנתא**. לדבר שיש צו סכנה אמה צא לתוך ולסתור ראיות שאנו מציאין ואנן נסמוך אהני שניוי דליתו אלא ודאי ליש הכי ול"ש הכי אסור: **קיסטא**. שם מרת יין שנעיר: **אימת**. אדם הישן על הנחש ולא מסר נפשיה משום מיא ואיהו הוה ניים אצבייהו: **מצי פראנסא**. ישראל שתי ואע"ז דלא צבאי בהלכות גילוי: **סירכא**. ומנהגא דגברא נקיטא ואתא: **אמנקרותא**. נקיון: **קפדי**. ומכסין המים שלא תפול צהן פסולת: **טילא חריפא**. מין יין חזק ואין טעמו טוב ומתוק אלא כחומץ ומתוך חוזקו אין נחש שותהו: **דמלרי זיקי**. מבקע נודות מחוזקו: **מר ירנקא**. רע ומר: **חוליא מסוק**. מחמת השמש צתוך הענבים ושוצ אינו הגון: **רצ חמא מפניו להו**. להנך ג' יינות שינו שלהן לשבת: **חד חריף מחמת פלפלין וסממנים הנמוגין צו: אפסינתין**. אוליגנ"א צלע"ז: **מי בארג**. משקה משוכה. בארג לשון פרס משוכה כמו סוסיא בארג צתלק"ט. וכולן אין נחש שותה מהן: **קרינא**. חלה מתוק: **ובמקומו**. במדינתו: **חמר מדינה הוא**. והנחשים רגילין צו: **דאקריס**. החמץ ולא חומץ הגון: מכאן

מילי ביממא אבל בליליא לא יולא היא לא שנא ביממא ול"ש בליליא אימת ישן עליהן רב לא שתי מבי ארמאה אמר לא זהירי בגילוי מבי ארמלתא שתי אמר סירכא דגברא נקיטא שמואל לא שתי מיא מבי ארמלתא אמר לית לה אימתא דגברא ולא מיכסיא מיא אבל מבי ארמאה שתי נהי דאגילויא לא קפדי אמנקרותא מיהא קפדי א"ד רב לא שתי מיא מבי ארמאה אבל מבי ארמלתא שתי שמואל לא שתי מיא מבי ארמאה ולא מבי ארמלתא; אריב"ל שלש יינות הן ואין בהן משום גילוי ואלו הן 'חד מר מתוק חד טילא חריפא דמצרי זיקי מר ירנקא מתוק חוליא רב חמא מתני לעילויא חד חמר ופלפלין מר "אפסינתין מתוק מי בארג אר"ש בן לקיש קרינא אין בו משום גילוי מאי קרינא א"ר אבהו חמרא חליא דאתי מעסיא אמר רבא ובמקומו יש בו משום גילוי מ"ט חמר מדינה הוא אמר רבא ^בהאי חמרא דאקריים עד תלתא יומי יש בו משום גילוי 'למשום יין נסך מכאן

אלֹנוֹתִית כברייתא מותרת. פרש"י שלא היה תחלתו יין ציד עובד כוכבים אלא לקחה עשויה ציד ישראל ומותרת בהגדה דמו לא מנסך לה ומכאן ראה להמיר תבשיל שנמערב צו יין קודם שצלוהו אי נגע ציה עובד כוכבים דכיון שנמערב תו לא מנסך ליה עובד כוכבים והקשה ר"ת דלשון כברייתא לא משמע כן ועוד צפ"ק דחולין (דף ו.) משמע שהוא קרוי אלונתית קודם שתתנו לתוכו יין דמינא הלוקח יין לתת לתוך אלונתית ולא קאמר לעשות אלונתית לכך פירש ר"ת דאלונתית דרך הוא לעשות מתחלה צלא יין ומכניסין אותה לקיום וכשמסתפקין ממנה מעט מעט מערבין זה היין שאם יכניסו לקיום אותה עם היין מתקלקלת והפ' אלונתית של עובדי כוכבים שמשכיה מן החצית כדי לשמות ולא ראה ישראל בשעה שמשכיה אסורה כי שמא נתן זה יין כברייתא פי' כמו שהיא נעשית מתחלה צלא יין ורצוהו מושך מן החצית מותרת דודאי לא עירצ צו יין ומ"מ יש ראה להמיר מדתנא בתוספתא אלונתית של עובדי כוכבים אסורה מפני שתחלתו יין כלומר שתחלתו יין של עובד כוכבים משמע הא אס תחלתו יין של ישראל מותרת צמגע עובד כוכבים שנמערב זה משקין אחרים ואומר ריב"ז צדוקא תבשיל לפי שאין היין ניכר צעין כלל אבל כשמשימין אותו בשומין או בתערל שמא יש לחוש למגע עובד כוכבים לפי שהוא צעין יותר וכן הלכה למעשה: ייין מבושל אין בו משום יין נסך. כן הלכה ומותר צמגע עובד כוכבים מדשמו ליה שמואל ואבלט: **האי חמרא דאקריים עד תלתא יומי**. ולא גרס תלתין יומין דהכי נמי מצינו צו חילוק בשלשה ימים ראשונים צפרק המוכר פירות (צ"צ דף טז.) דקאמר כל שלשה ימים ודאי מכאן ואילך ספק: השתלים

ענינה דדין שקיל קלי מיא שדא ביה וסר לאחוריה אחייא מסר נפשיה אמזוגא לא מסר נפשיה ואמזוגא לא מסר נפשיה והא רבי ינאי הוה בי עכבורי ואמרי ליה בר הדיא הוה בי עכבורי הוו יתבי והוו קא שתו חמרא מוזגא פש להו חמרא בכובא וצרוגהי בפרונקא וחזיא לההוא חיויא דשקיל מיא ורמא בכובא עד דמלא בכובא וסליק חמרא עילויה פרונקא ושתי אמרי דמוזג איהו שתי דמוזגי אחרני לא שתי אמר רב אשי ואיתימא רב משרשיא פירוקא לסכנתא אמר רבא הלכתא היין מוזג יש בו משום גילוי ויש בו משום יין נסך יין מבושל אין בו משום גילוי ואין בו משום יין נסך שמעיה דרב חלקיה בר טובי איגליא (ב) ההוא קיסתא דמיא והוה גיים גבה אתא לגביה דרב חלקיה בר טובי א"ל הרי אמרו אימת ישן עליהן והני גבה היא לא שנא ביממא ול"ש בליליא אימת ישן עליהן רב לא שתי מבי ארמאה אמר לא זהירי בגילוי מבי ארמלתא שתי אמר סירכא דגברא נקיטא שמואל לא שתי מיא מבי ארמלתא אמר לית לה אימתא דגברא ולא מיכסיא מיא אבל מבי ארמאה שתי נהי דאגילויא לא קפדי אמנקרותא מיהא קפדי א"ד רב לא שתי מיא מבי ארמאה אבל מבי ארמלתא שתי שמואל לא שתי מיא מבי ארמאה ולא מבי ארמלתא; אריב"ל שלש יינות הן ואין בהן משום גילוי ואלו הן 'חד מר מתוק חד טילא חריפא דמצרי זיקי מר ירנקא מתוק חוליא רב חמא מתני לעילויא חד חמר ופלפלין מר "אפסינתין מתוק מי בארג אר"ש בן לקיש קרינא אין בו משום גילוי מאי קרינא א"ר אבהו חמרא חליא דאתי מעסיא אמר רבא ובמקומו יש בו משום גילוי מ"ט חמר מדינה הוא אמר רבא ^בהאי חמרא דאקריים עד תלתא יומי יש בו משום גילוי 'למשום יין נסך מכאן

אמר סירכא דגברא נקיטא: א"ר יהושע בן לוי שלשה יינות אין בהן משום גילוי החד והמר והמתוק חד טולא חריפא דמבקע הנודות מר ירנקא מתוק חוליא רב חמא מתני לעילויא חד חמר פלפלין כו': ירושלמי רבי סימון מפרש חד קנדיטון שיש בו דבש ופלפלין מר אפסינתיון. פי' לענה בלשון יוין אפסינתין כלומר מר כלענה מתוק חמר מבושל ובלשון פרטי באדני: קרינא. יין מתוק הבא מעסיא אין בו משום גילוי אבל במקומו כלומר בעסיא יש בו משום גילוי דחמר מדינה הוא. אמר רבא יין שהחמץ עד שלשה ימים יש בו משום גילוי ויש בו משום יין נסך

^[1] צ"ל אבל מוזג ולא שמי אף לא מסר נפשיה. (ד) נראה מה דפיעי ה' לו גי' אמת ככאן ולא כג' דין וז"ע.

ל.

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

	עין משפט גר מצוה
בג א מיי פירא מהג' מאכלות אסורות הל' י טוש"ע י"ד סימן קכג סעיף ד: בב ב ג ד מיי פכ"צ מהלכות שבת הלכה יא סמג לאחין סה טוש"ע א"ח סימן שכא סעיף ח: בה ה מיי פירא מהג' רולת הלכה ז סמג עשין עט טור י"ד סימן קסז: בז ו מיי פירא מהג' מאכלות אסורות הל' ט סמג לאחין קמח טור ש"ע י"ד סימן קכג סעיף ח בהג"ח: בז ז מיי פירא מהג' רולת הלכה ח סמג עשין עט טור י"ד סימן קסז: בח ח מיי פירא מהג' מאכלות אסורות הל' ט סמג לאחין קמח טור י"ד סימן קכג סעיף ג: בט ט מיי פירא מהג' רולת הלכה יא סמג עשין עט טור י"ד סימן קסז: ע י מיי שם הלכה י סמג שם (טור שם): עא ב מיי שם הל' ז: עב ל מיי פירא מהג' מאכלות אסורות הלכה ט סמג לאחין קמח טור ש"ע י"ד סימן קכג סעיף ו:	
	
הגהות הב"ח (א) גמ' איגלה ליה ההוא קיסתא: (ב) רש"י ד"ה. דלכי ואיתי וכו' דמנצי זיקי. ג"צ וכן הוא בינמות סוף פ"ק דף ח':	
	
לעזי רש"י פוישר"ן. שיקוי. קוב"א. גיגית. מיכל גדול ועגול. אולישנא"א [אולישנא]. לענה.	
	
מוסף רש"י ואפרסמון. שמן אפרסמון (חולין א).	